

Sipsiku Kuukiri

Loomad leiavad metsast prügi

Ühel ilusal lumisel talvehommikul kohtusid väikesed Sipsikud Harku metsalagendikul kurvameelse ja mureliku Metsavanaga. Metsavana oli lõkkesse oksamaterjali otsides leidnud metsast igasugust poeprügi, mille ta kokku korjas. Pani imestama, kuidas nii palju prügi metsa alla oli sattunud. Mida kõike seal polnud: katkine klaaspudel, plastmasspudelid, plekkpurgid, kilekotid, kommipaberid, nõõripuntrad, riidetükid ja mida iganes.

Metsavana murele prügi pärast lisandus ka mure metsaloomade elu ja

tervise pärast, sest prügi ei reosta mitte ainult loodust, vaid võib ohustada loomade tervist. Nii on mine-mavisatud nõõrid nagu püünised, kuhu loomad takerduvad.

Klaasitükid tekitavad loomadele löikehaavu. Pudelid on ohtlikud pisematele looma-

dele, kes neisse sageli sisse ronivad, kuna pudelis on soe nagu kasvuhoones, ent vahel ei oska nad sealt välja pääseda ning hukkuvad nälja või ülekuumenemise tõttu. Väikesed loomad ja linnud võivad takerduda joogipurkide kaanel olevatesse avamiskonksudesse. Need võivad linnu nokka- või isegi peadpidi löksu püüda, nii et lind sureb nälga. Kui lind on jalga- või tiibapidi kinni jäänud, püüab ta end meeletult vabastada. Vabadusse pääsemisel on kurnatud linnud vaenlastele väga kergeks saagiks. Mõnele loomale kujutab prügi

tõepoolest surmaohtu, ent samal ajal ka rikkalikku toiduallikat. Öösiti ringi hulkuvad näljased rebased leiavad inimeste prügist kanakonte.

Nii arutles Metsavana koos loomadega, kuidas prügi metsa alla sattus ja mida teha, et nii ei juhtuks. Seekord korjati prügi üheskoos kokku ja pandi sinna, kus on poeprügi koht. Samas on tähtis teadvustada, et vaid koristamisest ei piisa – palju olulisem on vähem prügi tekitada. Keskkonnahävitajate suhtes saab kehtestada karmid seadused kõrgete trahvimääradega. Veelgi parimaid tulemusi annab aga keskkonnateadlikkuse suurendamine ehk teadasaamine, mida looduse reostamine endaga kaasa toob.

Küll oli lastel tore peale etendust puhtas ja hoitud metsas kelgutada ja matkata.

Õpetajate poolt esitatud lugu oli põnev ja võeti laste poolt toredasti vastu. Usume, et väikesed Sipsikud kannavad lasteaias omandatud endaga kogu elu ja oskavad hoida Eestimaa kaunist loodust.

Õppealajuhataja Ene

Tallinna Lasteaed
Sipsik

Jaauar 2019

Nr 105

Sipsiku väikeste filosoofide mõtteterad:

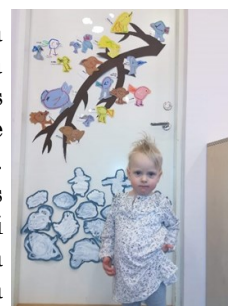
**PÄIKESESIPSIKUD
OSALESID PAKENDI-
KESKUSES KESKKON-
NATUNNIS, KUS RÄÄ-
GITI PRÜGISAARTEST.
PEALE SLAIDIESIT-
LUST ARVAS ATS LU-
KAS: „KUI MA SUURE-
NA JALGPALLURIKS
SAAN JA MUL PALJU
RAHA ON, SIIS KORIS-
TAN MA PRÜGISAARED
ÄRA JA TEEN KOGU
MAAKERA PUHTAKS!“**

Südamesipsikute tore ja tegus talv

Südamesipsikud hakkasid uurima, kas meie lasteaia läheduses on linnukesi. Eriti lähedal ei näinud, küll aga kõrgelt meist üle lendamas ja kõrgel puude otsas tegutsemas. Arutlesime lastega, et kuidas me saame linnukesi talvel aidata ning mida nad üldse söövad. Leidsime, et talv on pikk ning lund on väga palju, siis otsustasid Südamesipsikud, et aitavad linnukesi söögiga. Meie õueala mänguplatsilt võib leida rasvapalle rippumas, millest linnud saavad toituda. Iga päev käime vaatamas, kas linnud on toitu söönud.

Samuti joonistasid Südamesipsikud ise rasvakriitidega linnukesi ning riputasid need oma rühma magamistoale uksele okste peale. Kuna õues on lund väga palju, siis oleme saanud lumest teha lumememme ja lumepalle. Ka rühmas maalisid Südamesipsikud guaššvärvidega lumepalle. Laste maalitud lumepallidest tekkis suur lumepallimägi. Südamesipsikud külastasid Mesilane Miti raamatukogu. Lapsed said ise otsustada, missuguseid raamatuid nad rühma soovivad võtta. Populaarsust kogus meie rühmas raamat „Väike Jänku leiab sõbrad“. Südamesipsikud kuulasid, millest lugu räägib ning vaatasid vahvaid värvilisi pilte ja lapsed harjutasid tegelaskujudele vastavat hääliitust ja liikumist. Koos teiste rühmadega käisime ka Harku metsas kelgutamas ja õpetajate etendust „Loomad leiavad metsas prügi“ vaatamas. Südamesipsikud tutvusid ka Ozobotiga. Eeltööna Ozoboti mänguks joonistasid lapsed rasvakriitidega loomakesele pesa. Õpetaja joonistas paberile 4 värvilist joont ehk rada (punane, roheline, sinine ja must). Valmis mäng „Kelle rada, kelle kodu – Ozobot mul näita teed“. Kui laps hakkas seda mängu mängima, siis asetas enda joonistatud pesa raja algusesse ja raja lõpus oli peidus üks loom. Laps asetas Ozoboti rajale, nimetas mis värvi on antud rada või Ozobot. Kui Ozobot jõudis raja lõppu peidus oleva loomani, siis laps nimetas või tegi looma häält. Lapse jutt salvestati lõksule, mida hiljem said nii lapsed kui ka lapsevanemad kuulata.

Naerusipsikute näidendi “Piraatide õpetamine” saamislugu

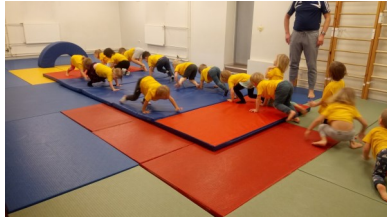
Jaanuar möödus Naerusipsikutes tegusalt. Lapsed otsustasid, et eelmise aasta lõpus pooleli jäänud veeprojekt vajab edasi uurimist. Kuna lasteaias algas jaanuaris teatriprojekt “Lapselt lapsele” ja Naerusipsikud esitavad oma etenduse esimesena, siis tuli idee ühendada need kaks asja ja teha teatrietendus, mis kajastaks meie veeprojektis käsitletud teemasid ja oleks inspireeritud laste ideedest. Niisiis sai iga laps valida endale rolli ja mõelda ise koostöös rühmakaaslastega teksti, mida etenduses esitab. Teksti mõtlemine oli suur töö, sest iga lapse tekst pidi haakuma rühmakaaslaste ideedega ja üks hea teatrietendus on ka õpetlik ja huvitav. Lõpuks sai kokku lugu sellest, kuidas piraadid reostavad vett. Kuna piraadid ei ole koolis käinud, siis nad isegi ei tea, mis on reostamine. Kuna kaladel ja merineitsitel on mustas vees paha elada, siis tõttavad appi veevaluse sõjaväe juhid ning tulnukad, kes hakkavad piraatidele õpetama, kuidas prügi ringi käia. Lugu lõpeb piraatide poolse prügi sorteerimisega ning Rohelise kooli lipu heiskamisega pahalaste lipu asemel. Kui tekst teada, oli aeg vaadata üle, milliseid rekvisiite ja kostüüme näidendiks vaja läheb. Kostüümide osas oli suurepärane võimalus teha koostööd lastevanematega. Osa kostüüme oli meil olemas lasteaias ja teine osa kostüüme oli olemas kodudes. Mõned kostüümid õmblesid lapsevanemad. Mõningad asjad meisterdasime ka koos lastega ja see oli nende jaoks tõeliselt õhinat pakkuv tegevus. Tööd tehti suure armastuse ja hoolega. Ühel meekonnapäeval jagunesime kolme alagruppi lähtudes laste rollidest teatrietenduses. Valmisid tulnukate kostüümid, ehitati piraadilaeva näidis ja maaliti sinna peale piraadilaev. Merineitsid ja kalad said endale peakatted. Teisel meekonnapäeval valmisid prügi sorteerimiseks erinevad prügikastid, ufolaev ja televiisor.

Tähesipsikute eriline projekt

Tähesipsikute rühmas on hetkel pooleli üks põnev projekt, mis on meie hommikuid palju erilisemaks muutnud. Igal perel on võimalus meie rühmaga koos aega veeta. Detsembris käisid kaks lapsevanemat lastega lauamänge mängimas ja üks ema meisterdas lastega vahvaid kaarte.

Jaauuaris aga oli meil hoopis aktiivsem hommik. Alberti isa tuli Tähesipsikutega trenni tegema. Tal olid välja mõeldud igasugused põnevad harjutused ja mängud. Kõigepealt kontrollis treener laste mälu ja tasakaalu. Peale seda said kõik lapsed mängida, et nad on loomad. Mängudes said lapsed kasutada erinevaid oskusi nagu koostöö, kiirus, täpsus ja tähelepanu. Peale rasket, aga põnevat trenni said lapsed teha veel mattidel maadlust, mis neile pikaks ajaks meelde jäi.

Mängusipsikute kaksteist kuud

Mängusipsikute rühma lapsed tegid aasta algul tutvust erinevate aastaegadega, sorteerides nii looduskuu ka muid pilte, mis iseloomustavad erinevaid aastaegu ning mängides rühma seinalt võetud „sünnipäevakookidega”, mille peal kirjas lapse nimi ja tema sünnikuupäev. Samu „koogikesi” kasutasime hiljem ka kuude õppimisel.

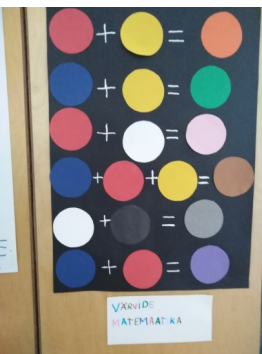
Kuude õppimist toetas muuhulgas ka muusikaõpetaja Kaisa, kes õpetas lastele laulu „12 kuud”. Seda laulu laulsid lapsed oma vabal ajal ka rühmaruumis ja õues mängides. Lisaks kuulasid lapsed ühes hommikuringis õpetaja ettelugemisel juttu "Kaksteist sõpra" ning mõistatasid, millest jutt räägib. Mõistatamine võttis omajagu aega ja vastuseid oli erinevaid. Pärast arutelu ja õpetaja vihjeid jõudsid lapsed õige vastuseni – jutt räägibki lastele juba tuttavatest kuudest!

Kui kuude nimetused juba selgeks hakkasid saama, kinnistasime õpitud teadmisi kalendri meisterdamisega rühmaruumi seinale. Selleks trükkisid lapsed kordamööda kuude nimetusi arvutisse ning lõikasid ja kleepisid hiljem vajalikud detailid kalendrisse. Kalendri illustreerimisel kasutasime laste sünnipäevapilte, mille iga laps sai samuti välja lõigata ning kleepida oma sünnipäevakuu juurde.

Rõõmusipsikute värviline maailm

Rõõmusipsikute Soovide Laegas pakkus meile jaauuaris uurimiseks välja värvide kireva maailma. Rõõmusipsikud arvasid, et selle kõik võiks kokku võtta kahe sõnaga – värvilised värvid. Ja kellega siis veel oleks lõbusam värvide maailmas seigelda, kui meie lahke sõbra Jänku-Jussiga. Ühel pakaselisel talvehommikul seadsime end mõnusalt sisse ja hakkasime vaatama Jänku-Jussi multikat „Jänku-Juss ja värvid”. Jänku-Jussi abiga sai meile selgeks, et kollane, punane ja sinine on põhivärvid, et värviring koosneb 12 värvist, et värvid võivad olla soojad või külmad, et värvide eraldamine musta või valge joonega toob värvid paremini esile ja, et värvidel on oma matemaatika.

Värvide matemaatikat asusime me põhjalikumalt uurima, segades erinevaid värve ja üllatudes saadud tulemuse üle. Silmad hakkasid märkama värve ka seal, kus me neid varem tähele ei pannud. Ühel hommikul võtsime värvikirevad Skittles kummid ja seadsime need taldrikule kenaks mustriks. Peale valasid lapsed õige pisut külma vett. Parasjagu nii palju, et kummid pooleldi kaetud oleks. Natuke ootamist ja tulemus oli ilus. Taldrikule moodustusid imeilusad vikerkaaremustrid. Sellel hommikul said vikerkaaremustrid õige mitmed valged taldrikud.

Jaauuarikuus lugesime Ellen Niidu raamatut „Suur maalritöö” ja selle raamatu ainetel valmis suur ühistöö sellest, kuidas pintslimees halli ja värvitu maailma lõbusaks ja värviliseks tegi. Inspireerituna Jänku-Jussist valmisid ka kaunid akva-

Päikesesipsikud Lastekirjanduskeskuses

Kõik tublid, lugemishuvilised Päikesesipsikud seadsid, ühel reedesel päeval oma sammud Eesti Lastekirjanduse Keskusesse. Sellel korral osalesime programmis „Pokudest - Sipsikuni”. Selle 1,5 tunni jooksul tutvusime kunstniku/kirjaniku Edgar Valteri elulooga ning joonistuste; illustratsioonide ja Pokuraamatuga. Samuti uurisime erinevate Eesti lastekirjanike poolt kirjutatud raamatutega nagu: Ellen Niit- Kröll, Suur maalritöö, Eno Raud-Sipsik, Naksitrallid, Aino Pervik- Kunksmoor. Hea oli arutleda tuttavatest raamatutest ning Lastekirjandus Keskuse perenaisel oli iga raamatu kohta mõni üllatav fakt. Pärast põhjalikku uurimist algas viktoriin kuuldu üle. Viis tublit kuulajat ja nuputajat said auhinnaks käbimedalid. Kui teadmised olid proovile pandud siis oli paras aeg liikuda keskuse pööningule. Sealne pööning on alati hubaselt põnev paik. Seadsime ennast sisse Kunksmoori köök-tuppa, kus mängisime ühe mängu, mille käigus keetsime ühe imeravimi kõikide tõbede vastu. Imeravim sisaldas nii sidruneid, komme, kui ka maasikaid. Programmi lõpetasime joonistamisega. Meile jagati paberid, kus oli alustatud juba, millegi joonistamisega kuid meie pidime arvama, mida oli kunstnik joonistama hakanud. Valmisid väga erinevad ja huvitavad joonistused. Pärast kunstitööd saime veel pisut nautida ja mängida Eesti Lastekirjandus Keskuse pööningul ning peatselt jalutasime tagasi lasteaeda.

Kolmekuningapäev

Jaanuar on lasteaia Sipsik traditsiooniline meediakuu. Sel korral mängiti meediamänge. Eetris oli Päckapiku hommikutelevisioon, kus vana ja noor Päckapikk edastasid uudised sellest, et kätte on jõudnud kauni jõuluaja viimane päev ja et jõulukuusk tuleks sellel päeval kind-

lasti välja viia. Roheline uudis oli selle kohta, et viimane aeg on anda pühadekuuskedele veel üks eluring. Rohelise lasteaiana soovivad lapsed, et tulevikus jäätmetega aina tõhusamalt ümber käiakse. Mis meie kuusepuudest edasi saab? Lapsed teadsid, et üks võimalus on kuused põletada ja nii jõuab osa kuuskedest elektri ja soojana meie kodudesse. Vana päkapikk luges lastele uudise ka sellest, et kuuskede põletamine toasoojaks ei ole ainus variant. Kuuskedest saab teha hakkepuitu, mis leiab kasutust terviseradadel. Enne lahkumist sai kuuseke veel kuulda jõuluaja kauneid laule kõigi lasteaia Sipsik laste esituses.

Hea sõna ja tänu ...

... Kaisale kolmekuningapäeva läbiviimise;
 ... Getterile keskkonnaülevaatus küsimustiku koostamise;
 ... Siirile, Loolole, Tagele ja Mariellele lavastuses “Loomad leiavad metsast prügi” osatäitmise;
 ... Carmenile Nigulistes personalile muuseumitunni organiseerimise;
 ... Evelile Limps suusakooli suusatundide organiseerimise eest!

Kes, kus, millal ...

9.01 muuseumitund Niguliste kirikus (kes soovib, see proovib)
 10.01 Ene koolitusel „Visuaalne mõtlemine ja lihtsustamine“
 18. ja 19.01 Carmen Pärnus alushariduse juhtide laiendatud koosseisu koosolekul
 15.01 Agne ja Getter õpetajate koolitusel Nukuteatris
 22.01 Carmen HA tulemuskoolitusel
 24.-25.01 Carmen alusharidusjuhtide laiendatud seminaril Pärnus
 28.01 Carmen Tartus koolitusel „Visuaalne mõtlemine“
 29.01 kell 16.30 hoolekogu koosolek
 31.01 Ene Rohelise kooli infoseminaril Tln Ühisgümnaasiumis